RUSKI INWALID

N°. 121.

NIEDZIELA 27. *Maia* 1817.

CZYLI

WIADOMOŚĆI WOJENNE.

Zawartość. Wiadomości kraiowe: Prawidła Kommissyi umorzenia długów. Królewstwo Polskie. — Wiadomości zagraniczne: Niderlandy. Francyia. Włochy. Angliia.

WIADOMOSCI KRAJOWE.

Prawidła Kommissyi umorzenia długów.

(Dalszy ciąg.)

ROZDZIAŁ III.

O Obowiązkach i odpowiedzialności urzędników składaiących Kommissyię umorzenia długów Państwa.

1. Obowiązki Rządu Kommissyi.

§. 89.

Zarządzaiący prezyduie w Rządzie Kommissyi.

§. 90.

Do niego należy główny dozor wszelkich czynności officialistów oddziały Kommissyi składaiących, oraz baczność aby każdy należycie dopełniał swey powinności, tudzież rozłożenie czasu stosownie do wielości zatrudnień, pozwala się iemu według potrzeby dla utrzymania równowagi, i przyspieszenia końca rozmaitym sprawom, przenosić officialistów z iednego do drugiego oddziału.

§. 91.

Biuro Kommissyi zostaie pod szczególnem iego zawiadowaniem.

§. 92.

Rząd Kommissyi, rozbiera sprawy iey poruczone, według przepisanych sobie prawideł, i własnego swoiego rozrządzenia.

§. 93.

Rząd Kommissyi zbiera wszystkie czynności na nią włożone, iednoczy zgadza i daie im należyty główny kierunek, dążący do zachowania i utwierdzenia kredytu Państwa.

§. 94.

Do rządu Kommissyi należy także: Zapisywanie do xięgi długów Państwa Kapitałów, przelewów, i rosporzędzenie opłacania takowych.

§. 95.

Autentyczny exemplarz xięgi długów Państwa sporządza się i chowa w samym rządzie Kommissyi; wszelkie lokacyie i przelewy kapitałów maią bydź pierwiey wniesione w xięgi prywatne oddziałów, do których należą, i niezwłócznie przy szczególney na to baczności członków rządowych zapisuią się do autentycznego exemplarza.

§. 96.

Rząd Kommissyi ustanawia za potwierdzeniem Ministra liczbę stołów w każdym oddziale, i trudni się wewnętrznem szczegółowem uporządkowaniem co do odbywania spraw, stosuiąc się wewzględzie piśmiennym do ogólnego urządzenia Ministerstwa, wewzględzie zaś rachunkowym i utrzymaniu xiąg doporządku handlowego.

§. 97.

Stosownie do tego, rząd ustanawia i przeznacza liczbę xiąg Buchhalterskich i Kontrolerskich, naznacza każdey przedmioty stosownie do zapisanych i należących do każdego oddziałn kapitałów, lokacyi, długów i obrótu summ.

§. 98.

Rząd przeznacza co miesiąc i co tydzień, iaką część summy co rok na umorzenie długów Państwa nieterminowych przeznaczaiącey się, powinna bydź wżytą na opłatę takowych.

§. 99.

Rząd naysurowiey patrzy za tem, aby summy do wiadomości i rozrządzenia Kommissyi pzzeznaczone, wchodziły do niey skąd należy w czasie naznaczonym, nie przyczyniaiąc przez spóźnione weyscie naymnieyszey zwłóki w należnych opłatach.

§. 100.

Rząd Kommissyi będąc w tym punkcie odpowiedzialnym, aby z summ każda według przeznaczenia w należytym przedmiocie była użytą stosownie do prawideł wyrażonych w ninieyszem urządzeniu, naypilnieysze ma na to oko, aby takowe pod żadnym pretextem iedna zdrugą niebyły mieszane.

§. 101.

Rząd Kommissyi ma zniesienia się, i prowadzi rachunki ze skarbem Państwa oraz z Izbami skarbowemi, co do opłat, przeznaczaiących się lokatorom Kommissyi w Guberniiach.

§. 102.

Podobnież rząd ma pismienne związki z innemi urzędami, i osobami, których wpływ będzie potrzebnym w sprawach Kommissyi poruczonych.

§. 103.

W znoszeniach się takowych, rząd Kommissyi ma też same prawa, iakich używaią udziały Ministrów.

§. 104.

Papiery wychodzące z Rządu Kommissyi, podpisuią się przez główno urządzaiącego i iednego Dyrektora, nadto potwierdzaią się przez Dyrektora biura.

§. 105.

Bilety, które Kommissyia wydaie na kapitały z pisane do xięgi długów Państwa według przepisanego kształtu i prawideł, maią bydź podpisane przez główno urządzaiącego, iednego Dyrektora, i Buchhaltera pierwszego oddziału.

§. 106.

Rząd odbywa i stanowi o sprawach za iednogłośnem zgodzeniem się wszystkich członków; w przypadku róznicy zdania natychmiast udaie się s przełożeniem do Ministra przychodów, i stosownie do iego postanowienia przedłuża swoie czynności.

§. 107.

Rząd co tydzień przesyła Ministrowi krótkie doniesienia o zatrudnieniach Kommissyi, nadto miesięczne, półroczne i roczne wiadomości, o ruchu wszelkich summ i kapitałów Kommissyi poruczonych.

§. 108.

W następuiących zdarzeniach rząd wzywa na posiedzenie swoie Dyrektorów przewodniczących w oddziałach Kommissyi, którzy wspólnie z drugimi podpisuią żurnał Kommissyi tokowych posiedzeń, a mianowicie:

1. Przy rozbieraniu wątpliwych wydarzeń i okoliczności, gdyby się iakie znalazły względem zapisania kapitałów, wydanych biletów i opłacenia takowych.

2. Przy rozpatrzeniu strat gdyby te przyczynione były przez iakie kolwiek działania Kommissyi.

3. W zdarzeniu naznaczenia odmian, względem zmnieyszenia, lub powiększenia officialistów.

(Dalszy ciąg późniey.)

KRÓLEWSTWO POLSKIE.

Z Warszawy, 20. Maia.

Postanowienia Namiestnika Królewskiego.

(z Dziennika Praw.)

W Imieniu Nayiaśnieyszego

ALEXANDRA I.

CESARZA WSZECH ROSSYI, KRÓLA POLSKIEGO

etc. etc. etc.

NAMIESTNIK Królewski w Radzie Stanu.

Zważywszy, iż w kraiach Królestwa Polskiego znayduią się liczne poszlaki rud, miedzi, ołowiu, srebra, tudzież soli; zważywszy, iż takowe płody są pierwszemi potrzebami, a przeto istotną częścią dobra publicznego; chcąc więc zachęcić podeymuiących się kopalń i fabryk górniczych do odkrycia i wynaydowania tych rzeczy kopalnych, na przełożenie Kommissyi Spraw Wewnętrznych i Policyi, po wysłuchaniu zdania Rady Stanu w ogólném zebraniu, postanowiliśmy i stanowiemy.

Art. 1. Niżeli ogólne przepisy górnicze przez Nayiaśnieyszego Pana postanowionemi zostaną, Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Policyi iest upoważniona do wydawania pozwoleń (Schutz-Brief) do wynaydowania i odkrycia

warstw, żył, gniazd, lub pokładów rud kruszcowych wyżey wymienionych; bez takowego upoważnienia nikt, prócz właściciela gruntu, podobnych robot przedsiębrać nie może.

Art. 2. Pozwolenia udzielane będą tylko na takie mieysca, gdzie iest podobieństwo albo pewne poszlaki, podług prawideł Geognozyi, iż powyższe kruszce i płody mineralne znaydować się mogą, które pod żadnym pozorem do domów, budynków, dziedzińców, ogrodów, łąk i gruntów obsianych rozciągać się nie maią.

Właściciele gruntu, gdy przez własne podobne roboty wynaydą wymienione minerały na swym własnym gruncie, uwiadomić o tém Dyrekcyą Górniczą są winni.

Art. 3. Pozwolenia takowe odzielanemi bydź mogą iedynie tylko na pewne punkta, na pewne części iakiego pola, na pewne części iakiey góry, lub iakiey doliny. Udzielane bydź tylko mogą osobom, którym Dyrekcya Górnicza wyda zaświadczenia, iako posiadaią praktyczne w sztuce górniczey wiadomości, a które oraz złożą dowody, że są w stanie zaręczenia za maiące się przez nich opłacać wynagrodzenia właścicielom gruntu.

Art. 4. Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Policyi pozwolenia takowe nie na dłuższy czas, iak na trzy miesiące, wydawać będzie.

Art. 5. Pozwolenie do czynienia prób górniczych, z którem, przed rozpoczęciem onych, u zwierzchności mieyscowey podeymuiący się meldować powinien, służy mu tylko na czas oznaczony. Po upłynieniu tego czasu, przed uzyskaniem nowego pozwolenia, podeymuiący się żadnych dalszych prób czynić nie iest mocen.

Art. 6. Utrzymywana będzie w biórze główney Dyrekcyi Górniczey księga zaświadczeń, a w biórze Kommissyi Spraw Wewnętrznych i Policyi księga pozwoleń, w których takowe zapisanemi bydź maią.

Art. 7. Podeymuiący się na mocy uzyskanego pozwolenia szukać minerałów pomienionych, obowiązanym iest właścicielowi gruntu, podług umowy, wynagrodzić naprzód pożytek na powierzchni ziemi przez to utracić się mogący. Wreszcie, gdy strony dobrowolnie nie zgodzą się, Kommissya Woiewódzka stosownie do przepisów ogólnych przez biegłych podług słusrności wynagrodzenie takowe ustanowi, którém właściciel gruntu kontentować się winien.

Art. 8. Każdy kruszco-śledzący powinien wyrobiska swoie, w których nic nie znalazł, na powrot zarzucić i zarównać; a ieżeli tego niedopełni, podpadnie karze złotych sto pięćdziesiąt, i do zasypania wyrobisków przymuszony będzie.

Art. 9. Takie zaś wyroby, w których kruszców, soli, lub innych płodow mineralnych warstwy, żyły, pokłady, lub źrzódło wynaleziono, powinny zostać odkrytemi, i główna Dyrekcya Górnicza o tém bydź uwiadomiona.

Art. 10. Między właścicielem gruntu a wynalazcą kruszców następuiące zachowane będą prawidła:

1. Właściciel gruntu ma pierwszeństwo do wyrabiania sam na swóy zysk miny, za poprzedniczém wynagrodzeniem kosztów szukania, albo przypuszczaiąc wynalazcę do trzeciey części akcyy, na sto akcyy podzielić się maiącey kopalni.

2. Jeżeli właściciel gruntu sam nie bierze antrepryzy, ale wynalazca kruszcu, na ten czas

a) Właściciel ze stu akcyy będzie miał iedną trzecią część, to iest $33\frac{1}{3}$ akcyi.

b) Prócz tego będzie pobierał pięć procentów czystego zysku wszystkich akcyy.

c) Budynki, iakieby się na tym gruncie znaleźć mogły, udzielnie ocenione i opłacone mieć będzie.

d) Będzie miał pierwszeństwo przy dostawieniu effektów, materyałów i fur przed wszystkiemi innemi za cenę innym równą.

Art. 11. Mina raz odkryta i uznana za kwalifikuiącą się do exploatacyi, zaniedbaną bydź nie może z względu użyteczności publiczney.

Art. 12. Jeśli tak właściciel sam gruntu, iako i wynalazca na nim kruszcu, nie będą w stanie wyrabiania odkrytey miny, a Rząd na rzecz swoię, lub przez antreprenera wyrabiać ią pożytecznem osądzi, wtenczas zysk ogólny tak się rozdzielać ma:

a) Właściciel będzie pobierał pięć procentów zysku, począwszy od czasu wyrabiania metalu, bezwzględnie na koszta poprzedniczo łożone.

b) Wynalazcy warnie się toż samo prawo wspólnictwa z antrepryzą, iakie mu służyło w artykule 10 z właścicielem.

c) Reszta korzyści na rzecz antrepryzy ma zostawać.

Art. 13. Wykonanie i dopełnienie ninieyszego postanowienia, które w Dzienniku Praw umieszczoném bydź ma, Kommissyom Rządowym, w czém do którey należy, polecamy.

Działo się w *Warszawie* na posiedzeniu Rady Administracyyney d. 6. Maia 1817.

(Podpisano) *Zaiączek.*

Min. Spraw. Wewnę. i Policyi (Podp.) T. *Mostowski.*

Radca Sekret. Stanu Jenerał Brygady (Podp.) *Kossecki.*

Zgodno z Oryginałem:

Radca Sekretarz Stanu, Jen. Br. (Podp.) *Kossecki.*

Zgodno z wypisem:

Minister Sprawiedliwości *W. Sobolewski.*

Zastęp. Sekr. Jener. J. *Hankiewicz.*

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Niderlandy.

Z Bruxelli, 18. *Maia.*

W Gazecie tuteyszey nazywaiącey się *Wyrocznią* (Oracle) mieści się następuiący artykuł:

«Piszą z Madrytu, że woyska Hiszpańskie zaymą Portugalią, i że to Królewstwo złączone będzie z Hiszpaniią na mocy układów zaszłych na dworze Brezylskim, który otrzyma za to znaczne wynagrodzenie w Ameryce południowey.»

— Pogłoska iakoby Król Haity Henryk zastrzelił Ministra swoiego Hrabiego *Limonadę* w czasie obiadu, i mianował na mieysce iego Barona *Bostse*, potrzebuie potwierdzenia.

Francyia.

S Paryża, 16. *Maia.*

Xiąże *Wellington* przybył dnia wczorayszego do *Kambre.*

— Pozwolono znowu wprowadzać dzienniki i pisma Niemieckie do Francyi.

— Niemoc s. p. Infanta Hiszpańskiego *Don Antonio* nietrwała nad dni pięć, Naypierwiey poczęły go męczyć konwulsyie, które wkrotce pozbawiły sił i mowy.

Włochy.

Z Rzymu, 10. *Maia.*

Według ostatnich doniesień z Włoch, Etna wyrzucała ognie przez sześć osobnych otworów. 17. Kwietnia dało się czuć w Rzymie znaczne trzęsienie ziemi.

Kardynał *Mori* znayduiący się teraz w Rzymie, niebespiecznie iest chory.

Kardynał *Brachi Onesti* umarł także w Rzymie, i w testamęcie swoim przeznaczył wielką summę na wystawienie pomnika stryiowi swoiemu *Piusowi VI.*

Anglia.

Z Londynu, 13. *Maia.*

Dzienniki nasze pomieściły w sobie niedawno, wyciąg listu pisanego przez Panią *Regnault* do iey męża, s przyczyny którego to Pani aresztowaną została. Kładziemy pomieniony wyciąg, aby każdy przeczytawszy takowy, mogł się przekonać, o sprawiedliwości wyroku, i zadziwić się nad zbytnią łagodnością, którey rząd użył względem osoby, dotego stopnia posuwaiącey zuchwałość w znieważeniu zwierzchności przez podobne pismo:

«Móy Przyiaciela! Niepodobno aby ci nędzni ludzie mogli się utrzymać; rewolucyia iest nieuchronną; okropna ona będzie to prawda, ale wyydzie na dobre; a wszakże się trzeba czasem dla odzyskania zdrowia i na nayboleśnieyszą odważyć operacyią. Nierozumiey abym się zaślepiała przez iaką namiętność. Łatwo widzieć można że się niemylę. Pytay się Pana *Robert* on ci powie, iż gdybyśmy się mogli spodziewać, że wystawienie *Germanika* takie będzie miało skutki, iużbyśmy się dotąd uwolnili od tych obrzydliwych nędzarzy. Żeby co kolwiek mocniey dmuchnąć wywróciliby się niechybnie, i oni sami to czuią. Gdyby się nawet i mieli za mocnieyszych iak są wrzeczy samey, to ten tydzień wyprowadziłby ich z błędu.»

«Rząd przymuszony iest spuścić nieco s tonu łagodności, którego podobno za nadto od sześciu miesięcy używa. Tego to nam i potrzeba było, bo iuż poczynano zasypiać, i wielu mówiło: *ale przecie to nienaygórzey tak.* Nie tego nam trzeba. Ci ludzie są kaci nasi, wydziercy naszey czci, chwały, wieńców i przemysłu. Niepodobna iest zgoda między nimi i Francyią, trzeba koniecznie aby każdy cierpiał, a wtenczas wszyscy się przeciw ich połączą.»

«A ten człowiek, straciliśmy go przez naszą własną winę, i nayokropnieysi iego nieprzyiaciele maią go teraz w swym ręku! Wszystkie siły i cała moia odwaga odstępuią mnie, za nadeyściem tey bolesney i upakarzaiącey mysli. Zostawił on nam tu swoiego syna, i ten iest tylko prawdziwym Królem Francyi. Ale czyż się nam uda oswobodzić oyca? Cześć nasza na tem polega. Jak to wszystko tutay warte iest pogardy, i zdaie się małem przy owym kolosie! Wierz mnie móy kochany, nie iestem obłąkaną, to iest przedmiotem wszystkich mych myśli. Ale oprócz mnie iest wielu co tak myślą a więcey nierownie czynią. Nic ci więcey o tem niepowiem, możesz iednakże mnie wierzyć, iż się przybliżamy do szczęśliwych przesileń. Powracay co nayprędzey abyś się bliżey temu przypatrzył.»